

Misiji OEBS-a na Kosovu je poverena vodeća uloga po pitanjima koja se odnose na izgradnju institucija i demokratije, vladavinu zakona i ljudska prava u regionu. Misija čini sastavni deo misije Privremene administracije Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) i odgovorna je, između ostalog, za obuku policije, sudskih i civilnih administratora, unapređenje razvoja civilnog društva, podršku razvoju medija, organizovanje i nadgledanje izbora i nadgledanje, zaštitu i promociju ljudskih prava.

ORGANIZACIJA ZA EVROPSKU BEZBEDNOST I SARADNJU

Misija na Kosovu

Promovisanje poštovanja ljudskih prava na Kosovu

Uvod

Poštovanje ljudskih prava i vladavine zakona je osnova demokratskog društva i pruža jasan okvir za ophodjenje sa ljudima. OEBS, kao stub UNMIK-a zadužen za izgradnju institucija, vodeca je agencija odgovorna za nadgledanje i zaštitu ljudskih prava, kao i za pružanje pomoci pri izgradnji lokalnih kapaciteta radi preuzimanja zaštite ljudskih prava. OEBS-ov mandat o ljudskim pravima obuhvata nadgledanje pravnog sistema, pružanje pomoci i podrške žrtvama visoko rizicnih zlocina, oblast imovinskih prava, smanjenje diskriminacije i podizanje nivoa svesti u oblasti ljudskih prava. Kao odgovor na potrebe promenljive situacije na Kosovu, OEBS se sada usredsređuje na određene oblasti sa opštim ciljem da doprinese razumevanju ljudskih prava unutar onih struktura koje ce preuzeti povećane odgovornosti i time doprineti stvaranju kulture poštovanja ljudskih prava.

Interesi ljudskih prava / Nadgledanje

OEBS je igrao ključnu ulogu u posmatranju i dokumentovanju zloupotrebe standarda ljudskih prava na Kosovu. OEBS-ovi timovi za ljudska prava redovno podnose izveštaje o oblastima koje izazivaju zabrinutost, kao što su, između ostalog, pravo na pravedna sudjenja, pravo na mirno uživanje u kuci i imovini i nediskriminacija. OEBS je objavio specijalne izveštaje o brojnim ključnim pitanjima ljudskih prava na Kosovu i oni se mogu pronaći na internet adresi www.osce.org/kosovo/publications/reports.

Pravni sistem

Glavni aspekt rada OEBS-a u nadgledanju ljudskih prava jeste nadgledanje pravosudnog sistema, jedne od kritičnih institucija na Kosovu neophodnih za demokratski razvoj.

OEBS-ov mandat je da pomaže razvoj mehanizama koji omogućavaju funkcionisanje pravosudnog sistema u skladu sa međunarodnim standardima krivičnog prava i ljudskim pravima.

Prioritetni problemi koje treba nadgledati su zlocini na nacionalnoj osnovi, politički motivisane krivične aktivnosti, silovanja i seksualni zlocini, trgovina ljudima, mentalno oboleli i maloletnici. Tretman žena doveo je do osnivanja specijalne pomoci za žrtve visoko rizicnih zlocina. Tokom 2002, nadgledanje je prošireno i na građanske parnice.

Zastupanje žrtava i podrška

Još jedan od prioriteta OEBS je pružanje podrške i zastupanje žrtava zlocina, posebno žrtava trgovine ljudima, seksualnog nasilja i nasilja u porodici, kao i dece i žrtava sa mentalnim problemima. Ovim se osigurava da oni dobijaju odgovarajuće usluge i da ne postanu žrtve ponovo. Opšti okvir za prava žrtava poziva na sveobihvatan sistem odgovora žrtvama zlocina i zloupotrebe vlasti. Zajednički odgovor žrtvama zahteva razvoj u mnogim oblastima, od prve reakcije policije do pružanja usluga, bilo na sudu ili putem brige o žrtvama. Ovo pocinje stvaranjem održive politike i pravnih okvira, u skladu sa standardima ljudskih prava, upotpunjenih ostalim mehanizmima podrške - poput mreže vladinih i nevladinih činilaca - koji obuhvataju podršku žrtavama.

ZA DODATNE INFORMACIJE OBRATITE SE

Služba za odnose sa štampom i javnošću,

Beogradska 32, 38000 Priština

Služba za odnose sa štampom: +381 38 500 162 ext. 260

Služba za odnose sa javnošću: +381 38 500 162 ext. 145

Fax: +381 38 500 188 | E-mail: press@omik.org

Web sajt: www.osce.org/kosovo

OEBS radi na obezbeđivanju pravne zaštite žrtava i institucionalizaciji uloge zastupanja žrtava pružajući pravnu osnovu za takav sistem u nacrtu krivičnog kodeksa Kosova. Specijalizacija advokata za zastupanje žrtava, advokata koji pružaju informacije, podršku i pravne savete svim žrtvama zlocina predstavlja nov i pozitivan razvoj pravnih i socijalnih usluga i ima podršku pravne i nevladine zajednice Kosova koja se bavi ovim pitanjem. Advokati koji se specijalizuju za podršku žrtvama moraju da pronađu dosta o ovoj temi u OEBS-ovom priručniku o zastupanju žrtava.

Aktivnosti za borbu protiv trgovine ljudima predstavljaju deo opšteg programa OEBS kojim se želi izaci u susret svim potrebama žrtava. Centralni deo ovih napora predstavlja nadgledanje sprovođenja uredbe UNMIK-a 2001/4 "O zabrani trgovine ljudima na Kosovu" kojom se trgovina ljudima klasifikuje kao krivično delo, kao i drugih pravnih razvoja. Ovo obuhvata postavljanje mreže pružanja pomoći kako bi žrtve trgovine ljudima, koje žele da se vrate kućama, mogle da budu smeštene u skloništa, prođu svetovalište i dobiju pravne savete i pomoć. Kako bi potvrdili ozbiljnost ovog problema, OEBS organizuje obuku za sudije, tužioce, advokate, policajce i lokalne NVO, a sve u cilju obuke lokalnih kadrova koji mogu da rade na slučajevima trgovine ljudima.

Imovina

Imovinska prava uticu na sve zajednice na Kosovu. Ostaci diskriminatornih zakona, migracije stanovništva, uništavanje imovine, izazovi u rešavanju imovinskih nesprazuma i nedostatak pravne sigurnosti doprinose trenutnom kršenju ljudskih prava. Pored toga nedostatak centralne politike i razumevanja i poštovanja pravnog okvira koji važi na Kosovu dovelo je do veoma različitih pristupa u rešavanju imovinskih sporova. Kršenje imovinskih prava posebno pogada manje kosovske zajednice kao i napore za stvaranje održivih uslova za povratak privremeno raseljenih lica i izbeglica.

OEBS je preduzeo brojne mere na različitim nivoima u pokušaju da radi na zaštiti imovinskih prava na Kosovu. Službenici odseka za ljudska prava na terenu nadgledaju i pridaju veliki značaj slučajevima nezakonitog zaposedanja imovine, iseljavanja i dodeljivanja stambenog prostora. Kada su u pitanju pristupi politici dalje implemetacije imovinskih zakona i boljeg rešavanja imovinskih sporova podrazumeva se uska saradnja sa Direkcijom za imovinska pitanja (HPD), institucijom koju UNMIK ovlastio da rešava imovinske sporove.

Ne-diskriminacija

Ljudi u svakom društvu moraju da budu zaštićeni tako da se njihova prava ne krše. Ipak, specijalna zaštita i pažnja moraju biti poklonjene izvesnim grupama koje mogu biti osetljivije na diskriminaciju - etnicke, religijske ili jezičke manjine, žene i deca, hendikepirane osobe, privremeno raseljena lica i druge osetljive grupe.

Ključni deo rada OEBS-a je da se bori protiv diskriminativne prakse primenom međunarodnih i evropskih standarda ljudskih prava u vezi sa ne-diskriminacijom i zaštitom

manjina. Cilj je sprečavanje javne diskriminacije otkrivanjem njenih uzroka, uglavnom u javnim institucijama - vladajućim strukturama i civilnoj administraciji i preporucivanjem rešenja, uključujući strukturalne promene i pravne reforme.

Za privremeno raseljena lica i članove kosovskih zajednica koji žive van Kosova, diskriminacija u svim oblicima može biti značajan faktor pri donošenju odluke o povratku. OEBS ima nameru da razvije priklande, efikasne i stratezijske interevencije kojima se pokrece pitanje kršenja ljudskih prava koje uticu na veliki broj članova određene zajednice. Efikasna pravna pomoć za žrtve diskriminacije ne samo da štiti članove svih zajednica na Kosovu, već takode omogućava pravo na povratak.

Kao deo ovih aktivnosti, OEBS je sa UNHCR-om objavio seriju procena položaja manjina na Kosovu. Ove studije daju detalje o pitanjima poput bezbednosti, imovine i rastuće diskriminacije, naglašavajući korake koje je još potrebno učiniti kako bi ljudska prava svih zajednica bila zaštićena.

Bezbednost

Od 1999, OEBS nadgleda odnos ljudskih prava i primene zakona kako bi obezbedio poštovanje i zaštitu ljudskih prava pojedinca. Cilj je da se obezbede efikasne i pouzdane policijske snage, utvrdi zašto policija ne uspeva da se uskladi sa zakonom i ljudskim pravima i objasne razlozi zbog kojih nisu adekvatno zaštićena prava svih ljudi. U centru pažnje je razvoj Kosovske policijske službe (KPS) i činilaca koji uticu na rad KPS. Osnovna aktivnosti obuke kadrova bice rad sa Kosovskom policijskom službom, kako bi lokalni predstavnici zakona razumeli ljudska prava, mogli i želeli da ih zaštite.

Ljudska prava - kadrovi

Ljudska prava predstavljaju osnovu rada OEBS-a i to se ostvaruje putem obuke profesionalnih kadrova i podizanja nivoa svesti o ljudskim pravima putem obuke i obrazovnih aktivnosti. Cilj je da se postigne ravnoteža između ljudskih prava i odgovornosti i obezbedi poštovanje ljudskih prava i društvenih odgovornosti, uključujući razvoj i aktivnu primenu kulture ljudskih prava na Kosovu.

Predavaci odseka za ljudska prava aktivno rade sa svojim ciljnim grupama kako bi izvršili bolju procenu njihovih potreba u cilju kreiranja programa. Ovaj pristup je odabran kako bi se prakticno pokazalo da su ljudska prava sastavni deo svakodnevnog života i direktno uticu i povezana su sa njihovim poslom. Glavni cilj je pružanje pomoći lokalnim stručnjacima i institucijama za povećanje njihovih mogućnosti za preuzimanje aktivnosti zastupanja ljudskih prava. Obuka o standardima ljudskih prava istice kritične probleme u oblasti ljudskih prava i održava se po školama. Ciljne grupe su nastavnici i učenici, opštinski službenici i službenici javnih službi, NVO i grupe građana, članovi pravne zajednice, Kosovske policijske službe i novinari.

